

Fundacja im. Stefana Batorego oraz Ośrodek KARTA ogłaszają ósmy konkurs „Historii Bliskiej” dla uczniów gimnazjów i szkół średnich; na temat:

Spory o upamiętnienie przeszłości — pomniki, cmentarze, patroni

Uczestnikom konkursu proponujemy zbadanie i opisanie przypadków „konfliktu pamięci” w bliskim im środowisku, wpływu takich sporów na formę i treść upamiętniania przeszłości.

Każda zbiorowość, zarówno lokalna, jak i narodowa, posiada wspólną pamięć dotyczącą kluczowych momentów jej historii: tych pięknych i tych mniej chwalebnych; każda wspólnota ma swoich bohaterów, wybitne postacie, którym oddaje hołd, które są stawiane za przykład kolejnym pokoleniom. Pamięć zbiorowości jest zmienna, ulega ewolucji. Toczy się też o nią w każdym społeczeństwie spór między różnymi środowiskami, orientacjami politycznymi i ideowymi, mającymi odmienną wizję historii, inne wyobrażenia o tym, co służy wspólnocie. Różne siły starają się wpłynąć na społeczeństwo, by zaakceptowało ono właśnie ich wizję przeszłości. Zmagania o pamięć znajdują odbicie w składanym hołdzie, utrwalonym w pomnikach, napisach nagrobnych, w wyborze patronów ulic czy szkół.

Dramatyczne, zmienne losy Polski w wieku XX — od zaborów, poprzez II Rzeczpospolitą, okupację, PRL, aż po przemianę 1989 roku — wpływały na kultywowanie i upamiętnianie (oficjalne, nieoficjalne, czy wręcz konspiracyjne) różnych, często radykalnie przeciwnych, wzorów postaw, zachowań, wydarzeń czy postaci. Konfrontacja odmiennych wyobrażeń o przeszłości obecna jest i dzisiaj. Przejawia się w tym nie tylko ciężar różnych doświadczeń, odmiennych dawnych wyborów, ale też różnych ideałów Polski.

Oczekujemy od uczestników konkursu, że przedstawią i zanalizują konkretne przypadki „konfliktu pamięci” utrwalone w kamieniu, upamiętnione w napisach czy nazwach lub dające efekt zaniechania upamiętnienia.

Na konkurs nadsyłane mogą być wyłącznie prace oryginalne, oparte na samodzielnie zebranych, wcześniej nie publikowanych materiałach źródłowych (wywiady, dokumenty z archiwów domowych czy publicznych); powinny zawierać prezentację źródeł wraz z krytyczną ich weryfikacją i oceną wiarygodności, dowodzić zdolności wyciągania wniosków. Ważna jest również atrakcyjność prezentacji wyników badań.

Dopuszczalne są różne formy prac konkursowych: opracowany zbiór dokumentów; zdobyta i krytycznie opracowana relacja świadka lub świadków historii; zbiór zdjęć z autorskim opisem i komentarzem, opracowany dziennik czy pamiętnik; amatorski film wideo czy audycja radiowa; dopuszczalne są również inne formy, także mieszane.

Praca może być podejmowana indywidualnie bądź zespołowo (grupa do 6 osób), pod opieką dorosłych lub samodzielnie.

Termin nadsyłania prac — do 20 lutego 2004. Konkurs zostanie rozstrzygnięty do 10 czerwca 2004, po czym nastąpi ogłoszenie wyników i rozdanie nagród.

Jury przyzna uczniom nagrody i wyróżnienia indywidualne i zespołowe, a nauczycielom wspierającym uczniów — wyróżnienia specjalne. Na nagrody i wyróżnienia Fundacja Batorego przeznaczyła 50.000 zł.

Szkołom, które zadeklarują do 20 września br. zamiar uczestniczenia w konkursie — wyślemy komplety niezbędnych materiałów informacyjnych i instruktażowych. Te, których uczniowie wzięli udział w jednym z trzech ostatnich konkursów, otrzymają materiały bez zgłoszenia.

Kontakty: Ośrodek KARTA, 02-536 Warszawa, ul. Narbutta 29, tel. (0-22) 848-07-12; faks 646-65-11; e-mail: historia.bliska@karta.org.pl, www.karta.org.pl.

Prezes Fundacji im. Batorego
Aleksander Smolar

Prezes Ośrodka KARTA
Zbigniew Gluza